

KOHTUTÄITURITE JA PANKROTIHALDURITE KODA

Raivo Aeg
Justiitsminister
Justiitsministeerium
info@just.ee

Teie 29.10.2019 nr 8-1/6087
Meie: 20.11.2019 nr 3-1/9-3

Arvamus pankrotiseaduse ja teiste seaduste
muutmise seaduse eelnõu kohta

Lugupeetav Raivo Aeg

Täname Teid Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Kojale antud võimaluse eest esitada arvamus pankrotiseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu kohta.

I

Eelnõu kohta esitame järgmised seisukohad ja ettepanekud.

3) paragrahvi 1 lg 4:

„(4) Võlgniku surma korral loetakse pärandvara pankrotimenetluses pärandvara maksejõuetuks, kui selle arvelt ei ole võimalik rahuldada pärimisseaduse § 142 lõike 1 punktis 1 nimetatud kohustusi ja võlausaldajate nõudeid ning see suutmatus ei ole ajutine. Pärandvara maksejõuetuse hindamisel ei arvestata pärimisseaduse § 142 lõike 1 punktis 3 nimetatud nõudeid.“

Teeme ettepaneku asendada sõna „arvelt“ sõnaga „arvel“.

4) paragrahvi 3 lg 2 teine ja kolmas lause:

„Vaidlused vara tagasivõitmise üle ning võlausaldaja üldkoosoleku otsuste vaidlustamine toimuvad hagimenetluses. Ajutise halduri nimetamine, pankroti väljakuulutamise, nõuete tunnustamine ja muud pankrotimenetlusega seotud asjad lahendatakse hagita menetluses, kui seadusest ei tulene, et need lahendatakse hagimenetluses.“;

Leiame, et üldkoosoleku otsuste vaidlustamine ei peaks toimuma hagimenetluses, kuna selles hagimenetluses on tegemist nn. kunstliku kostjaga. Teeme ettepaneku lahendada võlausaldajate üldkoosoleku otsuste vaidlustamine tsiviilkohtumenetluse seadustiku § 475 lg 1 p 12² alusel hagita menetluses.

6) paragrahvi 4 lg 2 esimene lause:

„Kui juriidilisest isikust võlgniku asukoht või füüsilisest isikust võlgniku elukoht on Harju maakonnas, esitatakse pankrotiavaldus Harju Maakohtule.“;

Registrikood: 74002523

ALTERNATIIV: „Füüsilisest isikust võlgniku pankrotiavaldus esitatakse kohtule võlgniku üldise kohtualluvuse järgi.“

Leiame, et füüsiliste ja juriidiliste isikute pankrotimenetluste kohtualluvuse eristamist ei peaks lubama, kuna valdavalt ongi pankrotiasjad seotud füüsiliste isikutega ning see kohtute koormust oluliselt ei vähendaks.

Kui füüsiliste isikute maksejõuetasujade kohtualluvust ei muudeta, siis jääb ju ka Pärnu ja Viru Maakohtu kohtunike koolitusvajadus endiselt alles. Seega see ei lahendaks tõstatatud kohtumenetluse kvaliteedi ja efektiivsuse probleeme.

Teeme ettepaneku koondada pankrotikohtunikud nelja kohtumajja – Tallinnasse, Tartusse, Jõhvi ja Pärnusse. See idee on juba varem väljatöötamiskavatsuse tasemel arutlusel olnud. Sellisel viisil ei oleks vajalik kohtualluvuse koondamine Harju ja Tartu Maakohtusse.

Eelnõu seletuskirja järgi kavandatakse pankrotikohtunik perioodilist roteerumist 3-5 aasta jooksul, kuid eelnõus taolist sätet ei leia.

11) paragrahvi 11 lg 1² ja

30) paragrahvi 30 lg 3

„(1²) Kui pankrotiavalduse menetlus lõpetatakse käesoleva seaduse § 29 lõikes 1 või 2 nimetatud alusel, on võlausaldajal õigus esitada käesoleva paragrahvi lõikes 1¹ nimetatud avaldus kohtule deposiidina tasutud summa hüvitamiseks isikutelt, kes on oma kohustusi rikkudes jätnud pankrotiavalduse õigeaegselt esitamata. Isik, kelle suhtes avaldus esitatakse, peab vaidluse korral tõendama, et ta ei ole pankrotiavalduse õigeaegse esitamata jätmisega oma kohustusi rikkunud. Kohus lahendab avalduse käesoleva seaduse § 29 lõikes 1 või 2 nimetatud määrusega.“

„(3) Juriidilisest isikust võlgniku puhul on isikul, kes on teinud käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud makse pankroti väljakuulutamisel, õigus nõuda deposiidina tasutud summa hüvitamist isikutelt, kes on oma kohustusi rikkudes jätnud pankrotiavalduse õigeaegselt esitamata, esitades selleks kohtule avalduse. Kohus mõistab deposiidina tasutud summa pankrotiavalduse esitamiseks kohustatud isikutelt välja, välja arvatud juhul, kui isik, kelle vastu nõue esitati, tõendab, et ta ei ole pankrotiavalduse õigeaegse esitamata jätmisega oma kohustusi rikkunud. Kui pankrotiavalduse on esitanud võlausaldaja, eeldatakse, et isik, kelle vastu nõue esitati, ei ole oma kohustust õigeaegselt täitnud.“

Leiame, et antud sätted jätavad lahendamata olukorra, kus kõik isikud suudavad tõendada, et nemad ei ole enda kohustusi rikkunud. Kellelt ja mil viisil antud juhul saab võlausaldaja nõuda deposiidina tasutud summa hüvitamist? Lisaks ei ole selge, kas võlausaldajal on õigus nõuda deposiidina tasutud summa hüvitamist kõigilt kohustatud isikutelt järjepanu või on tal õigus esitada vaid üks avaldus ja hiljem ei ole tal õigust esitada avaldust täiendavate isikute vastu.

Kohustatud isik ei peaks piirduma ka mitte ainult deposiidina tasutud summa hüvitamisega, vaid tal tuleb hüvitada kõik võlausaldaja kulud, mis on seotud pankrotiavalduse esitamisega (näiteks kulud eksperdile, advokaadile, jms.) ja pankrotihalduri või ajutise halduri tasu ja kulude hüvitamisega, mis ületavad deposiidi suurust. Kui kohus lõpetab menetluse pankrotti välja kuulutamata raugemise tõttu või kuulutab pankroti välja, peaks kohus samas lahendis kohe ka kohustust rikkunud võlgniku konkreetselt kohustatud isikult ajutisele pankrotihaldurile ja võlausaldajale välja mõistma kõik kulud, sh. deposiiti tasutud raha (analoogiliselt kohtukulude menetlemise

regulatsiooniga). Vastav kohtulahend (määrus) peaks olema täitedokument ning ka võlausaldajal peaks olema õigus ja võimalus seda täita. Leiame, et vaid sellisel viisil oleks võimalik võlausaldajaid motiveerida deposiiti tasuma.

Kohustatud isikuks ei peaks pidama mitte ainult juhatuse liiget, seepärast oleks õige, kui kohus määraks ise vastavalt oma siseveendumusele nimeliselt kohustatud isikud, kes võiksid olla ka likvideerijad, nõukogu liikmed, omanikud või kasusaajad. Kohustatud isikute ring peaks olema laiem ning kohtul suurem otsustusõigus lähtudes menetluses selgunud asjaoludest.

16) paragrahvi 17 lg 3:

„(3) Ajutise halduri nimetamisel võib kohus peatada võlgniku vara suhtes toimuva sundtäitmise või täitetoimingu.“

Põhimõtteliselt toetame antud lahendust. Lisaks seletuskirjas esitatud argumentidele on oluline ka võlgniku vara enampakkumisel osalevate isikute õiguste kaitse. Nimelt on esinenud praktikas juhtumeid, kus enampakkumisel osalenud isikud on tasunud kohtutäituritele suuri tagatisrahasid ning ajutise halduri nimetamise tõttu täitemenetluse määramata ajaks peatamisega ei ole enampakkumisel osalejatel võimalik tagatisraha kätte saada ega omandada ka enampakkumisel olevat vara.

Viitame eelnõu seletuskirjas märgitule, et kohus otsustab sundtäitmise või konkreetse täitetoimingu peatamise vajaduse igakord asjaolude kohaselt. Eelnõu kohaselt ei ole selge, et kohus peab tingimata otsuse langetama. Seaduse muudatuse järgselt peab jääma eelduseks, et kui kohus ei ole otsustanud kohtumäärusega täitemenetlust jätkata, siis loetakse see peatunuks. Kuivõrd eelnõu sõnastus hetkel seda täpselt ei väljenda, teeme ettepaneku sõnastada säte järgmiselt: „(3) Ajutise halduri nimetamisel otsustab kohus, kas võlgniku vara suhtes toimuv sundtäitmine või täitetoiming jätkub või peatub.“ Sellisel juhul oleks ka kindlustatud, et täiteasja menetlev kohtutäitur oleks teadlik ajutise halduri nimetamisest ning vajadusest hoiustada vara realiseerimise tulem kohtutäituri ametialasel kontrol.

Täitemenetluse seadustiku § 51¹ lõikest 2 tuleb välja jätta sõna „eelkõige“. Praegune sõnastus jätab lahtiseks, millised võivad olla muud mõjuvad põhjused.

21) paragrahvi 23 lg 2 ja

52) paragrahvi 65 lg 1:

„(2) Tasu suuruse arvutamise aluseks on ülesannete täitmisele kuluv aeg. Ajutise halduri tasu katab ka halduri tegevusega seotud üldised kulud, sealhulgas kulud büroo pidamisele, sidekulud ja riigisisised reisikulud. Ajutine haldur esitab kohtule tööaja arvestuse andmed ja koos käesoleva seaduse § 22 lõikes 5 nimetatud aruandega taotluse nende kulutuste hüvitamiseks, mida ajutise halduri tasu ei kata. Kulutuste hüvitamise taotluses märgib haldur kulutuse suuruse, tekkimise põhjuse või aluse ja tekkimise aja.“

„(1) Halduril on õigus saada tasu oma ülesannete täitmise eest. Halduri tasu katab ka halduri tegevusega seotud üldised kulud, sealhulgas kulud büroo pidamisele, sidekulud, riigisisised reisikulud. Pankrotihalduri tasu määrab kohus halduri taotlusel pankrotimenetluse lõppemisel käesoleva seaduse § 157 punktides 2–6 sätestatud alustel, olles ära kuulunud halduri ja pankrotitoimkonna arvamuse. Halduri taotlusel määrab kohus halduri tasu büroole, mille kaudu haldur tegutseb.“;

Eelnõuga muudetakse seadust selliselt, et ajutise halduri ja halduri tasu sisaldab ka kõiki menetluskulusid, sh kulusid büroo pidamisele, sidekulud ja riigisiseseid reisikulud. Ehkki (ajutisel) pankrotihalduril on õigus taotleda eelnõu kohaselt kohtult nende kulude

hüvitamist, mida tasu ei kata, on uue põhimõttena sisse viidud muudatus, et kulud sisalduvad reeglina halduri tasus. Antud muudatus vähendab oluliselt halduri tasu tehtud töö eest. Senise praktika kohaselt on ka Riigikohus aktsepteerinud lisaks halduri töötasule ka kulude olemasolu ja nende hüvitamist. Samuti, nagu nähtub eelnõu seletuskirjast, on kulude suurust pankrotimenetlustes analüüsitud ja võrreldud haldurite poolt saadud töötasudega. Kulude osakaal menetlustes on uuringu alusel suur. Eelnõu tulemusena väheneb haldurite tasu reeglina kulude arvel. Sellise tagajärje saabumist ei ole seletuskirjas ega mõjudes analüüsitud. Puudub arusaam, miks peaks haldurite töötasu vähenema kui töömaht menetlustes ei vähene.

Juhime siinkohal ka tähelepanu muudatusega kaasnevale raskusele Koja liikmemaksu arvestamisega. Nimelt arvestatakse kohtutäituri seaduse § 74 lg 1 järgi kutsekogu liikmemaksu pankrotimenetluses laekunud ajutise halduri tasu ja pankrotihalduri tasu pealt. Leiame, et ei ole õige arvestada liikmemaksu pankrotihalduri tegevuskulude katteks makstud rahalt. Kuivõrd eelnõu järgi tuleb ajutise halduri ja pankrotihalduri tasudega katta ka tegevuskulud, siis peaks kohtumääruses vähemalt näitama kulude suuruse eraldi, kui üldse peetakse vajalikuks kõnealuse muudatuse tegemist. Oleme seisukohal, et kohus peab kulude hüvitamise ja tasu suuruse mõistma eraldi, nagu on senine kord ja praktika.

22) paragrahvi 23 lõike 3 esimeses lauses *asendatakse tekstiosa „96 eurot“ tekstiosaga „summa, mis vastab ühele viiendikule töölepingu seaduse § 29 lõike 5 alusel kehtestatud kuupalga ühekordsest alammäärast“.*

Lähtudes p-des 21) ja 52) ette nähtud halduri tasude vähendamisest kulude arvel teeme ettepaneku asendada eelnõus sõna „viiendiku“ sõnaga „kolmandiku“. Nagu eespool kirjeldatud, hakkab eelnõus kavandatu kohaselt halduri tasu katma ka halduri tegevusega seotud üldisi kulusid, sealhulgas kulusid büroo pidamisele, sidekulud, riigisiseseid reisikulud. Tõstes tunnitasu 96 eurolt 108 eurole ja arvestades võimalusega, et kohus tunnitasu vähendab, siis ei ole põhjendatud tunnitasust veel ka tegevuskulude katmine. Praegu kehtiva korra järgi määrab kohus kulude kompenseerimise tasust eraldi. Seetõttu oleks igati põhjendatud halduri tunnitasu määra sidumine mitte ainult 1/5 vaid 1/3 miinimumtasuga. Eelnõus ette nähtud tõus kuni 1/5-ni on kindlasti positiivne, kuna haldurite tunnitasu määr ei ole muutunud üle 15 aasta, samas nimetatud tõus ei kata tulevikus tasus sisalduvaid kulusid, seega peaks see olema suurem.

24) paragrahvi 23 täiendamine lõikega 5¹ ja

69) paragrahvi 65² lg 2:

„(5¹) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 ettenähtud riigi vahenditest hüvitatava ajutise halduri tasumäära ja kulutuste suuruse ulatuse ja korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.“;

„(2) Toimingutasu arvutamise korra käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud toimingute eest kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.“

Peame vajalikuks, et eelnõu autorid töötaksid välja justiitsministri määruse eelnõu, millega kehtestatakse hüvitatava tasumäära ja kulutuste suurus ja ulatus ning toimingutasu arvestamise kord. Selgusetuks jääb, kes ikkagi kehtestab toimingutasu suuruse. Viitame Põhiseaduse § 113, et riiklikud maksud, koormised, lõivud, trahvid ja sundkindlustuse maksed sätestab seadus. Peame õigeks, et pankrotihalduri toimingutasu määrad kehtestatakse seadusega, mitte ministri määruse ega kohtu igakordse määrusega, vt ka Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi 19.12.2003. a kohtuotsus nr 3-4-1-22-03. Riigikohtu üldkogu on leidnud, et põhiseaduse § 113 kaitsealas on avalik-õiguslikud rahalised kohustused, sõltumata sellest, kuidas neid ühes või teises õigusaktis

nimetatakse. Kuigi eelviidatud Riigikohtu lahendiga tunnistati põhiseadusevastaseks kohtutäituritasu määrade kehtestamine justiitsministri määrusega, on analoogiliselt lahendi punktis 18 sätestatud ka pankrotihaldur isik, kes täidab riiklikke funktsioone, mille riik on otsustanud anda täitmiseks sõltumatule eraisikule. Pankrotihalduri tegevus on reguleeritud avaliku õiguse normidega ning ta tegutseb avalik-õiguslikes suhetes, kasutades talle riigi poolt antud võimuvolitusi. Riigikohus möönab lahendi punktis 19, et avalik-õiguslike rahaliste kohustuste kehtestamise delegeerimine täidesaatvale võimule võib olla lubatav tingimusel, kui see tuleneb rahalise kohustuse iseloomust ning seadusandja määrab kindlaks diskretsiooni ulatuse, mis võib seisneda tasu alam- ja ülemmäära seadusega sätestamises, tasu suuruse arvestamise aluste kehtestamises vms.

35) paragrahvi 31 lg 1²:

„(1²) Lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1¹ toodule eeldatakse osaiühingust või aktsiaseltsist võlgniku maksejõuetust, kui:

1) osaiühingul on netovara (bilansi aktiva üldsumma miinus passivas näidatud kohustuste üldsumma) järel vähem kui pool osakapitalist või seaduses sätestatud osakapitali minimaalsest suurusest;

2) aktsiaseltsil on netovara vähem kui pool aktsiakapitalist või seaduses sätestatud aktsiakapitali minimaalsest suurusest.“

Teeme ettepaneku, et võlgniku maksejõuetust võib eeldada ka oludes, kus võlgnik ei ole 6 (kuue) kuu jooksul esitanud registrile majandusaasta aruannet arvates väljaandes Ametlikud Teadaanded teate avaldamisest majandusaasta aruande esitamata jätmise kohta äriseadustiku § 60 lg 2 alusel.

53) paragrahvi 65 lg 2:

„(2) Halduri tasu arvutatakse halduri kohustuste täitmiseks kulunud aja alusel tunnitasauna, välja arvatud juhul, kui seadusega on ette nähtud tasu arvutamiseks toimingutasu. Haldur peab pidama oma ülesannete täitmiseks kulunud aja arvestust. Tasu suuruse määramisel arvestab kohus töö mahtu, keerukust ja halduri kutseoskust. Halduri tasu ei või ületada käesoleva seaduse § 65¹ lõikes 1 sätestatud tasu võrdlusmäära, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti. Kohus võib halduri tasu vähendada, kui tasu suurus ei vasta halduri tehtud töö mahule ja vastutusele.“

Märgime, et kehtiva pankrotiseaduse paragrahvi 65 lg 5 järgi võib kohus määrata alammäärast väiksema tasu, kui tasu suurus ei vasta halduri tehtud töö mahule ja vastutusele. Leiame, et kui kohtul on endiselt võimalus suurendada või vähendada halduri tasu vastavalt olukorrale, siis ei ole mõtet teha seaduses ulatuslikke muudatusi pankrotihalduri tasude alustes. Pankrotimenetlustes on peamiseks probleemiks, et raha ei ole üldse pankrotihalduri tasustamiseks ja haldurile määratakse riigieelarvest hüvitamisele kuuluv miinimumtasu.

Täna kehtiva pankrotiseaduse kohaselt on pankrotihalduri tasu enamasti lihtsalt prognoositav, meetodika on lihtne, enamasti sõltub see vara mahust ja on üheselt välja arvutatav tehtavate matemaatiliste tehete. Pankrotihalduri tasustamine kehtiva pankrotiseaduse § 65 lg 2 sätestatud põhimõtete alusel motiveerib pankrotihaldurit tegutsema pankrotivara võimalikult suures mahus tuvastamise ja realiseerimise ning kiire menetluse nimel ja tagab talle kohtu hinnangul õiglase suurusega tasu.

55) paragrahvi 65 lg 5¹:

(5¹) Kohus võib põhjendatud juhul määrata haldurile käesoleva seaduse § 65¹ lõikes 1 nimetatud võrdlusmäärast suurema tasu, kui:

1) pankrotivara väärtus oli suur ning arvestades halduri tegevust vara suurendamisel ja tagasivõitmisel ei ole võrdlusmäära kohaldamine õiglane või

2) on vaja arvestada halduri tegevust võlgniku tervendamisel.“;

Teeme ettepaneku sõnastada punkt 1 lähtudes eelnõu seletuskirja lk. 95-st järgmiselt: „1) arvestades pankrotivara väärtust ning halduri tegevust vara suurendamisel ja tagasivõitmisel ei ole võrdlusmäära kohaldamine õiglane;“.

66) paragrahvi 65¹ lg 1:

„(1) Halduri tasu võrdlusmäär pankrotivaralt suurusega kuni 25 000 eurot on 40% ja

1) eelmist ületavalt summalt kuni 50 000 eurot on 25%;

2) eelmist ületavalt summalt kuni 250 000 eurot on 7%;

3) eelmist ületavalt summalt kuni 500 000 eurot on 3%;

4) eelmist ületavalt summalt kuni 25 000 000 eurot on 2%;

5) eelmist ületavalt summalt kuni 50 000 000 eurot on 1%;

6) eelmist ületavalt summalt on 0,5%.“

Teeme ettepaneku täpsustada võrdlusmäärade arvutamise aluseid, kuna praegune redaktsioon ei kattu seletuskirjas toodud mõttega. Eelnõus pakutud sõnastuse erinev grammatiline tõlgendamine võib anda üsna erinevaid tasu arvestamise tulemusi, mida oleks vajalik tulevikus vältida. Eelnõu peab andma üheselt arusaadava valemi, kuidas võrdlusmäära suurust peab arvestama. Teeme ettepaneku sõnastada säte järgmiselt:

„(1) Halduri tasu võrdlusmäär pankrotivaralt suurusega kuni 25 000 eurot on 40% ja sellele lisaks olevalt pankrotivaralt suurusega 25 000.01 kuni 50 000 eurot on 25% ja sellele lisaks olevalt pankrotivaralt suurusega 50 000.01 kuni 250 000 eurot on 7% ja sellele lisaks olevalt pankrotivaralt suurusega 250 000.01 kuni 500 000 eurot on 3% ja sellele lisaks olevalt pankrotivaralt suurusega 500 000.01 kuni 25 000 000 eurot on 2% ja sellele lisaks olevalt pankrotivaralt suurusega 25 000 000.01 kuni 50 000 000 eurot on 1% ja sellele lisaks olevalt pankrotivaralt on 0,5%.“

67) paragrahvi 65¹ lg 1¹:

„(1¹) Pankrotimenetluse lõppemisel halduri tasu lõpliku suuruse määramisel lähtub kohus halduri tasu võrdlusmäära arvestamisel pankrotivara müügist ja tagasivõitmisest, samuti halduri muu tegevuse tulemusena pankrotivarasse laekunud ja pankrotivara hulka arvatud rahast. Halduri tasu võrdlusmäära arvestamisel ei võeta arvesse raha, mis oli võlgnikul pankroti väljakuulutamise ajal või mis on saadud halduri tegevusest sõltumata. Pandieseme müügist saadud raha arvatakse võrdlusmäära arvestamisel pankrotivara hulka käesoleva seaduse § 153 lõikes 2 sätestatud ulatuses.“

Koda on kindlalt seisukohal, et välja tuleb jätta viimane lause. Halduri tasu tuleb endiselt arvestada ka halduri poolt müüdü pandieseme müügi summalt ning seda põhimõtet pole tarvidust muuta. Pankrotihaldur müüb ju ka pandiga tagatud vara ning tagab selle säilimise kogu ulatuses, mitte 15% ulatuses. Pankrotihaldur teeb menetluses ära kogu töö, sh lisaks tavapärasele seaduses ettenähtud toimingutele peab vaidluseid, läbirääkimisi ja annab selgitusi. Ei ole mingisugust alust arvata, et halduri töö väheneb edaspidi niivõrd suurel määral, mis õigustaks töötasu aluseks oleva pankrotivara vähendamist sedavõrd suure ulatuses. Haldurite praktikast on teada, et menetlused muutuvad järjest keerukamaks ja töömahukamaks. Lisaks osundame, et eelnõu seletuskirjas on märgitud, et halduri tasud on väiksed, kuid tasu arvestus vaid 15% müüdü varast vähendaks tasusid olulisel määral veelgi. See pole aga kooskõlas reformi eesmärgiga. Vajab rõhutamist, et panditud vara osakaal menetlustes on suur, valdavas osas on võlgnike vara

soetatud pangalaenu abil, seega puudutab nimetatud sätte muudatus enamust pankrotimenetlusi.

Samuti teeme ettepaneku sätet täiendada olulise muudatusega ja viia sisse põhimõte, et halduri tasu lõpliku suuruse määramisel lähtub kohus samuti ka kohtutäituri korraldatud pankrotivara müügist pankrotivarasse laekunud rahast, kui müük on toimunud kohtumääruse alusel vastavalt täitemenetluse seadustiku § 51¹. Ettepanek on tuletatud eelnõus sätestatud võimalusest, et teatud juhtudel pankroti väljakuulutamise järgselt viib kohtu määratud juhtudel kohtutäitur enda alustatud täitemenetluses võlgniku vara müügi lõpule. Oleme seisukohal, et juhul, kui selline võimalus jääb tulevikus uuendusena seadusjõusse, tuleb menetluslik raskus kohtutäituri ja halduri vahelises võrdluses tasakaalustada. Kuna halduri tegevus hõlmab oluliselt suuremat ajalist ja toimingulist mahtu ja keerukust ning ka halduril oleks võimalik sama vara samalaadselt müüa, siis puudub põhjendus, miks peaks tasu osas halduri tasu vähendama, vaid tasu peaks olema arvestatud halduri ametisolemise aja jooksul laekunud rahalt tervikuna.

69) paragrahvi 65² lg 1:

„(1) Haldurile makstakse tasu toimingutasuna järgmiste toimingute eest:

- 1) võlausaldajate esimese üldkoosoleku läbiviimine;*
- 2) võlausaldajate üldkoosoleku läbiviimine;*
- 3) võlausaldaja nõude registreerimine;*
- 4) enampakkumise korraldamine;*
- 5) pankrotitoimkonna koosoleku protokoll koostamine (juriidilisest isikust võlgniku pankrotimenetluses);*
- 6) pankrotivara nimekirja koostamine;*
- 7) füüsilisest isikust võlgniku nõustamine ja juhendamine (füüsilisest isikust võlgniku pankrotimenetluses);*
- 8) halduri ettekande koostamine pankrotivara kohta käesoleva seaduse § 132 alusel;*
- 9) halduri ettekande koostamine võlausaldajate esimeseks üldkoosolekuks käesoleva seaduse § 127 alusel;*
- 10) halduri ettekande koostamine käesoleva seaduse § 165 alusel;*
- 11) halduri ettekande koostamine pankrotimenetluse raugemisel käesoleva seaduse § 158 lõike 3 alusel;*
- 12) halduri nimele võlgniku kontode kasutusõiguse vormistamine pangas;*
- 13) lepingute ümbervormistamine;*
- 14) pankrotiteate edastamine;*
- 15) väljamaksete tegemine võlausaldajatele;*
- 16) võlausaldajate esimese üldkoosoleku otsuste kinnitamise taotluse koostamine;*
- 17) arestide lõpetamine, võlgniku kontode sulgemine.“*

Teeme ettepaneku loetelu ülesehitust ühtlustada ja sõnastadasustatavad toimingud ainsuses. Näiteks ümbervormistamisele kuuluvaid võlgniku poolt sõlmitud lepinguid võib olla sõltuvalt pankrotiasjast väga erineval arvul ning õigem oleks hinnastada toimingud sõltuvalt lepingute arvust, mitte kogumis. Sama kehtib ka muude toimingute kohta.

72) paragrahvi 66¹ lg 3:

„(3) Haldurile tasu määramisel lähtub kohus halduri esitatud kalkulatsioonist ja tööaja arvestusest ning kontrollib tasu põhjendatust. Kohtul on õigus haldurile tasu määramisel ja kulude kinnitamisel kalduda halduri esitatud kalkulatsioonist kõrvale, kui see on menetluse asjaolusid arvestades põhjendatud. Kohus lahendab tasu taotluse määрусega 30 päeva jooksul taotluse saamisest.“

Pankrotihalduri koostatav kalkulatsioon peab olema hiljem tasu määramisel võlausaldajatele siduv (vastasel korral pole mõtet aega kulutada ning seda koostada, kalkulatsioon peaks tekitama haldurile kindluse tasu kokkuleppe olemasolu kohta – see tähendab, et vähemalt see tasu on haldurile võlausaldajate nõusolekul kindlustatud). Kalkulatsioon peab olema nii võlausaldajatele kui ka haldurile kindlustunde andmiseks. Eelnõu autorid ei ole kavandanud mehhanisme, kuidas tagada pankrotihalduri kindel tasustamine kalkulatsiooni alusel (sh arvestades nii võimalike vaidlustuste välistamist kui ka tasu tegeliku väljamaksmise tagamist sõltumata selleks vajalike vahendite olemasolust pankrotivõlgnikul). Kui soovitakse tasustamise süsteemi muuta, siis uus süsteem peab viima selleni, et seni kas tasuta või vähe tasustatud menetlustest on halduritel edaspidi tasu saamise võimalus tagatud.

Eelnõu autorid on kavandanud, et pankrotihalduril on ka võimalus tegevuskava vajadusel etappide kaupa (näiteks siis, kui puudub piisav teave ja/või raamatupidamisdokumentatsioon) täiendada. Leiame, et see võib toimida muudes riikides, kuid Eesti praktika, kus võlgniku dokumentatsioon ei jõua kohe haldurile, vaid seda tilgutatakse menetluse käigus vastavalt võlgniku suvale, muudab igasuguse mõistliku tegevuskava eelneva koostamise võimatuks ning haldurile tegevuskava igakordse uuendamise koormuse panemise põhjendamatuks. Tegelikult on kogu pankrotimenetluse käik ajaliselt prognoosimatu ja halduri töömaht samuti, sh. haldurile endale. Eelarve koostamine ei ole perspektiivne. Nõustume Advokatuuri maksejõuetuse komisjoni 29.08.2018 esitatud seisukohtadega riskide osas, mis võivad tekkida tegevuskava või eelarve koostamisel ja menetlemisel. Leiame, et käesolev eelnõu ei ole nimetatud riske piisavalt maandanud ning selle koostamist pole sellisel kujul vaja. Eelarve koostamise nõue tuleks sellisel kujul seadusest, kui tarbetu välja jätta

Leiame, et maksejõuetusspetsialistid peavad olema tasustatud piisavalt, et menetlused viidaks läbi kiiresti ja efektiivselt, pankrotihaldur saaks tegeleda enesetäiendamisega, kutse arendamisega ning oleks tagatud pankrotihalduri kutsetegevuse jätkusuutlikkus. Kuni üldkoosolekuni peaks kehtima haldurile toimingupõhine ja/või ajatasa süsteem ning ajutise halduri tasu peab olema garanteeritud. Halduri tasu tasaarvestamisel peab olema välistatud hilisem tagasimakse esialgselt tasust. Oluline on siinkohal mõista, et pankrotihalduri tegevus ei peaks täies ulatuses olema käsitletav äritegevusena, kuivõrd ta esindab avalikku huvi ja peab tagama ühiskonnas õiguskindluse põhimõtte toimimise.

79) paragrahvi 70 täiendatakse lõikega 6 järgmises sõnastuses:

„(6) Ettekirjutuse täitmata jätmise korral võib maksejõuetuse teenistus määrata adressaadile asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud korras sunniraha, mille ülemmäär on 9600 eurot. Sunniraha nõutakse riigieelarvesse.“;

Teeme ettepaneku asendada sunniraha määramine distsiplinaarmenetluse algatamisega. Sellega oleks paremini tagatud ettekirjutuse täitmine. Arvestama peab, et halduri tasud on ikkagi madalad ja väljamaksed ei ole kindlustatud ning seepärast ei täida sunniraha muud eesmärki kui pankrotihalduri võlgnikuks muutmine. Ettekirjutuse täitmisele motiveerib pigem distsiplinaarmenetlus.

90) paragrahvi 84³ lg 1:

„(1) Maksejõuetuse teenistus moodustatakse Konkurentsiameti juurde sõltumatu struktuuriüksusena.“

Teeme ettepaneku siin ja mujal sätestada, et Maksejõuetuse teenistus moodustatakse Koja juurde. Koja juurde on juba praegu loodud mitmeid juhtorganitest sõltumatu üksuseid, nagu aukohus, eksamikomisjon, vahekohus.

Eelnõu kohaselt teostab maksejõuetuse teenistus haldusjärelvalvet pankrotihaldurite üle pankrotimenetluses menetluse seaduspärase läbiviimise ning pankrotimenetluse kulude otstarbekuse üle. Arvame, et maksejõuetuse teenistus ei peaks Eestis tegelema pankrotihaldurite üle järelevalve teostamisega, kuna see võimaldaks rohkem keskenduda võlgnikega seotud tegevustele ning hoitakse kokku riigi vahendeid. Riik ei peaks looma liigselt uusi töökohti ning see paremini kokku ka riigireformi põhimõtetega. Pankrotimenetluses menetluse seaduspärase läbiviimise ning pankrotimenetluse kulude otstarbekuse üle teostavad järelevalvet juba kohus, üldkoosolek, pankrotitoimkond, Advokaatuur või Koda ning rohkem järelevalve organeid pole mõistlik luua.

paragrahvi 84⁴ lg 4:

„(4) Teenistuse juhatajaks ei või nimetada isikut:

- 1) kes on süüdi mõistetud majandusalase, õigusmõistmise või riigivastase süüteo toimepanemise eest;
- 2) kes on pankrotivõlgnik;
- 3) kes on esitanud kohtule avalduse võlgade ümberkujundamiseks;
- 4) kes on viimase viie aasta jooksul kuulunud äriühingu juhatusse, mille pankrotiavalduse menetlus või pankrotimenetlus on lõppenud raugemisega;
- 5) kes on kohtuniku-, notari- või kohtutäituri ametist tagandatud;
- 6) kes on advokaatuurist välja heidetud;
- 7) kes on avalikust teenistusest vabastatud distsiplinaarsüüteo eest;
- 8) kelle audiitori kutsetegevus on lõpetatud, välja arvatud lõpetamine audiitori avalduse alusel;
- 9) kellelt on patendivoliniiku kutse ära võetud, välja arvatud kutse äravõtmine patendivoliniiku avalduse alusel;
- 10) kellelt on vandetõlgi kutse ära võetud vandetõlgi seaduse § 28 lõike 3 punkti 3 alusel.“

Teeme ettepaneku täiendada loetelu järgnevate punktidega:

- 11) kes on senises kutsetegevuses või kohtutäituri ametitegevuses näidanud üles ilmset sobimatust tööks pankrotihaldurina;
- 12) kes on kohtuotsusega jäetud ilma õigusest olla pankrotihaldur või ettevõtja;
- 13) kes on viimase seitsme aasta jooksul distsiplinaarsüüteo toimepanemise eest kojast välja arvatud või kellelt on haldurina tegutsemise õigus ära võetud;
- 14) kes pankrotihaldurina ei ole nõuetekohaselt täitnud pankrotihalduri täiendusõppe kohustust.“

Täiendusettepanekute mõtteks on välistada maksejõuetusteenistuse juhataja ametist isikud, kes ei ole teinud oma tööd pankrotihaldurina ega täitnud pankrotihaldurile seatud kohustusi nõuetekohaselt. Punktid 11-13 on sarnased nõuded, nagu seab pankrotiseaduse § 57 lg 6 pankrotihaldurina tegutsemise õigust taotlevale isikule ja punkt 14 lähtub kohtutäituri seaduse § 97 lg 4 sätestatust. Täiendusõppe kohustuse täitmata jätmine ei anna veendumust isiku kvalifikatsioonis. Kuigi kohtutäituri seadus näeb ette taolise isiku suunamise eksamile, lõpeb eksami sooritamata jätmine pankrotihalduri kutse äravõtmisega, mis on kaetud punktiga 13, kuid Koja praktikas on ka juhtumeid, kus pankrotihalduri kutsekogu liikmeks olek on peatatud kutsekindlustuse puudumise tõttu ning seepärast ei ole ta ka kohustatud minema eksamile, Seepärast ei piisa vaid selliste isikute välistamisest, kes ei ole sooritanud eksamit, vaid tuleb välistada ka isikud, kes ei ole täitnud täiendusõppe kohustust.

paragrahvi 84⁵ lg 2:

„(2) Teenistuse juhataja võib ametist tagasi astuda omal soovil, teatades sellest valdkonna eest vastutavale ministrile vähemalt kaks kuud või katseajal vähemalt 20 päeva ette, välja arvatud erakorralistel põhjustel.“

Teeme ettepaneku loobuda tagasiastumise mõiste kasutamisest ning viia säte kooskõlla avaliku teenistuse seaduse paragrahvi 87 „teenistusest vabastamine ametniku algatusel“. Eelnõu praegusest redaktsioonist võib lugeda, et teenistuse juhataja vaid teatab enda tagasiastumisest ja keegi teda ametist ei vabasta. Leiame, et taoline teenistuse juhataja koha nõ vabaks jätmine ei ole kooskõlas avaliku teenistuse olemusega ning teenistuse lõpetamine peab olema formaliseeritud ja korraldatud teenistusest vabastamise protseduuriga.

Ilmselt pandiga tagamata nõuetega võlausaldajaid ei motiveeri pankrotimenetlustes osalema lisakulude kandmine, sh. eriauditi ja pankrotimenetluste avalike uurimiste kulude kandmine vastavalt pankrotiseaduse § 84⁸ uuele regulatsioonile: „Kui pankrotivaras on vara pankrotimenetluse kulude hüvitamiseks, hüvitatakse riigieelarvesse eriaudititele tehtud kulutused pankrotivara arvelt ühe pankrotimenetluse kohta kuni kümne protsendi ulatuses pandiga tagamata võlausaldajate jaotise alusel tehtavatest väljamaksete summast“. Antud regulatsiooni puhul ei saa ka sellega nõus olla, et pandiga tagatud nõudega võlausaldaja ei osale maksejõuetuse teenistuse eest eriauditi ja pankrotimenetluste avalike uurimiste kulude kandmises. Maksejõuetuse põhjuste uurimine peaks olema kõigi võlausaldajate ühine huvi ning kulusid peaksid kandma samuti kõik võlausaldajad vastavalt oma nõude suurusele. Lisaks on tegemist ka avaliku huviga. Teeme ettepaneku käsitleda kõiki võlausaldajaid võrdsetena.

Arusaamatuks jääb ka, kuidas otsustatakse maksejõuetuse teenistuse ja kohtu poolt tähtaegselt (st. kohtu poolt enne võlausaldajate nimekirja kinnitamist ja halduri poolt väljamaksete tegemist, ca. 3-4 kuud peale pankroti välja kuulutamist) täpne pankrotivarast hüvitamisele kuuluv maksejõuetuse teenistuse kulutuste summa suurus, mida pankrotihaldur saab juba enne võlausaldajate nimekirja alusel väljamaksete tegemist menetluses kajastada. Juhime ka tähelepanu, et võlausaldajate nimekirja kinnitamise määruuse puhul on tegemist jõustuva kohtulahendiga, mille alusel teeb pankrotihaldur väljamaksed võlausaldajatele ning neid väljamakseid ei saa enam hiljem vähendada teenistuse soovil.

92) paragrahvi 85 lg 1¹:

„(1¹) Võlgnik peab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kohustuse täitma viivitamata pärast vastava nõude saamist.“;

Nimetatud säte ei taga kohustuse täitmist, kuna puudub sanktsioon. Võlgniku kohustus teabe andmiseks on sätestatud lõikes 1.

93) paragrahvi 85 lg 4:

„(4) Võlgniku või võlgniku lähikondse poolt pankrotimenetluses teabe andmise kohustuse täitmiseks antud teavet võib võlgniku või võlgniku lähikondse suhtes läbiviidavas süüteo menetluses kasutada tõendina ainult teavet andnud isiku kirjalikus vormis antud nõusolekul.“

Juhime siinkohal tähelepanu võimalikule vastuolule rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse § 49 lõikes 1 sätestatud pankrotihalduri kohustusega teavitada rahapesu andmebürood asjaoludest, mis viitavad pankrotivõlgniku seotusele rahapesu või terrorismi rahastamisega. Teeme ettepaneku täpsustada, kas pankrotiseaduse paragrahvi 85 lg 4 laieneb ka rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse § 49 lõikes 1 sätestatud juhtudele.

94) paragrahvi 93 lg 1:
sõna „kahe“ asendamine sõnaga „ühe“

Leiame, et senine 2-kuuline tähtaeg on praktikas kinnistunud ja selle lühendamine ühele kuule ei muuda pankrotimenetlust sisuliselt kiiremaks, pigem tekitaks segadust ning võlausaldajad peaks hakkama jälgima, millises menetluses milline nõuete esitamise tähtaeg kehtib. Kannatada saaks õiguskindlus.

Kui on palju nõudeid menetluses, ei jõua ka haldur neid läbi vaadata ja puudusi lasta kõrvaldada. Senises praktikas ei ole nõuete esitamise tähtaeg olnud menetlust takistavaks ehk Koja hinnangul ei esine praktikas probleemi, mille lahendamiseks oleks vajalik sekkuda tänaseks juba mitu aastakümnet kinnistunud praktika muutmise teel. Menetlused venivad muudel põhjustel, mitte nõudeavalduste esitamise tähtaja tõttu.

Juhime siinkohal ka tähelepanu, et äriseadustiku § 213 ja § 376 järgi on võlausaldajatele antud tähtaeg teavitada likvideerijaid likvideeritava osahingu või aktsiaseltsi vastu olevatest nõuetest neli kuud teate avaldamisest. Leiame, et ei ole põhjendatud taoline erinevus, kuna võlausaldaja teavitamise kanalid pankroti- ja likvideerimismenetluses olemuslikult ei erine.

Teeme ettepaneku, et nõuete esitamise tähtaeg oleks sõltumata pankrotimenetlusest 2 kuud alates teadaande avaldamisest. Pankrotihalduril võiks olla õigus taotleda kohtult vajadusel nõuete esitamise tähtaja pikendamist nelja kuuni alates pankrotiteate avaldamisest. Samuti on vajalik pöörata suuremat tähelepanu nõude esitamise tähtaja järgimata jätmisele. Praegu ei ole sisulist sanktsiooni, mis takistaks nõude esitamist ka pärast nõuete esitamise tähtaega või täitmisele pööramist pärast pankrotimenetluse lõppu juhul, kui tegemist füüsilise isikuga või juriidilist isikut ei likvideerita. Eeltooduga seoses teeme ettepaneku muuta ka pankrotiseaduse § 167 lõiget 1 ja sätestada, et võlausaldajad nõuded, mille võis esitada pankrotimenetluses, kuid mis on selles jäänud võlausaldajate poolt esitamata, loetakse pankrotimenetluse lõppemisega lõppenuks.

101) paragrahvi 100³ lg 4 punkt 1:

(4) Kaitsmiseta loetakse tunnustatuks:

1) nõue, mis on rahuldatud jõustunud kohtulahendiga või täitemenetluse seadustiku § 2 lõike 1 punkti 6 või 6¹ kohaselt täitedokumendiks oleva vahekohtu lahendiga;“

Teeme ettepaneku jätta eelnõust välja viide täitemenetluse seadustiku paragrahvi 2 lõike 1 punktile 6. Vahekohtulahendite osas valitseb ülemäärane õiguslik ebaselgus (nt muude riikide ebaselges õiguslikus ruumis ning kontrollimatu tulemiga lahendid). Riigikohus on lahendis 2-18-4731 märkinud, et vahekohtu otsuse sisulist õigsust tunnustamismenetluses ei kontrollita (v.a. võimalik vastuolu tunnustava riigi avaliku korraga). Liiasi on Eesti õiguses mitmeid erinevaid pandiliike – käsipant, registerpant, kinnispant, merivõlg, üürileandja pandiõigus, mis võivad teadmata taustaga vahekohtu lahendi alusel osutada sisutühjadeks, kuid formaalselt tunnustatud nõueteks. Lisaks teeme ettepaneku välistada kaitsmiseta tunnustatud nõuete hulgast hagi õigeks võtul põhinevad kohtulahendid, kompromissi kinnitavad kohtumäärused ja tagaseljaotsused. Nende lahendite alusel toimub pidevalt kunstlikult tekitatud nõuetega pankrotimenetluse läbiviimise takistamine ja võlausaldajate kahjustamine. Tuleb anda pankrotihaldurile võimalus nendel lahenditel põhinevad nõuded üle kontrollida ja vajadusel vastu vaielda.

128) paragrahvi 153 lg 1 p 4 ja 5:

„4) juriidilise isiku juhatuse liikme, osaniku või aktsionäri antud laenust tulenevad tunnustatud nõuded või tunnustatud nõuded tehingutest, mis vastavad sellisele laenule majanduslikus mõttes.

5) pärandvara pankrotimenetluses pärimisseaduse § 142 lõike 1 punktis 3 nimetatud nõuded ja sundosa nõuded.“

Pankrotiseaduse § 153 täiendamine uue rahuldamisjärguga, nagu on kavandatud punktiga 4, ei ole põhjendatud. Alati ei ole võimalik otseselt tuvastada, et nõue tuleneb juriidilise isiku juhatuse liikme, osaniku või aktsionäri antud laenust või muust samaväärsest tehingust ning kavandatud kujul nõude järgu alandamine tekitab täiendavaid menetlust aeglustavaid vaidlusi. On oht, et nõudeid hakatakse kõrgema järgu tagamise nimel mitmete tehingutega hägustama, mis muudab pankrotimenetluse veelgi komplitseeritumaks. Liiasi on seletuskirja kohaselt peetud vajalikuks tagada, et allutatud oleksid selliste omanike laenud, kes realselt äriühingu juhtimises osalevad. Pankrotiseaduse paragrahvi 153 lõikest 7 aga taolist piirangut ei ilmne. pigem tuleks allutatud laenude korral jätta võlausaldaja ilma hääleõigusest võlausaldajate koosolekutel.

Pärandvara pankrotimenetluse nõuete rahuldamisjärkude kooskõlla viimine pärimisseaduse sätetega on põhjendatud.

II

Täiendavalt eelnõus esitatule teeme ettepaneku muuta füüsilisest isikust võlgniku pankrotimenetluse lõpetamist selliselt, et kui ainus eesmärk on kohustusest vabastamine ja vara ei ole, siis saab menetluse lõpetada jaotusettepaneku kinnitamisega. Jaotusettepanekus sisalduksid siis kõik lõpparuande andmed. See muudaks menetluse u kolmandiku võrra kiiremaks. Lõpparuande esitamine praktikas sellisel juhul midagi juurde ei anna. Jaotusettepaneku kinnitamisega algaks ka kohustustest vabastamise menetlus, kusjuures menetluse algust hakatakse lugema alates pankroti väljakuulutamisest. Sellisel juhul saab kohus kohe kaaluda ja selgitada võlgnikule millistest kohustustest saab vabaneda ja mida tuleb selleks teha. Teeme ettepaneku lühendada kohustustest vabastamise menetluse pikkust 3 aastale, mis oleks füüsilisest isikust ettevõtjate puhul kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta direktiiviga (EL) 2019/1023.

Teeme ettepaneku jätta pankrotiseaduse § 57st välja viited bakalaureusekraadi omandamisele ning lugeda haldurina tegutsemise õiguse andmiseks vajalikuks miinimumkvalifikatsiooniks magistriskraad. Pankrotihalduri kutse nõuab kõrgetasemelisi erialaseid teadmisi, mida bakalaureusekraad kaasaegsel kujul ei taga.

Teeme ettepaneku muuta pankrotiseaduse § 85 lg 3 sõnastust nii, et sama paragrahvi lõikes 1 nimetatud teabe andmise kohustus on ka võlgniku endisel töötajal, kes on ametist lahkunud viimase kolme aasta jooksul enne pankrotiavalduse esitamist.

Lisaks juhime tähelepanu, et kui algatakse kohustustest vabastamise menetlus, siis peaks kohus ka võlgnikule andma konkreetsemad juhtnöörid, mille järgimisel ka võlgnik kohustustest vabastatakse. Praktikas on raske aru saada, milline on kohtu ootus võlgniku käitumise osas ning millises ulatuses peaks rahuldutama võlausaldajate nõudeid. Parimaks lahenduseks, millega säästetaks ka kohtute ressursi ja tagatakse kohustustest vabastamise režiimist kinnipidamine, on, kui usaldusisiku ülesandeid täidaks pankrotiseaduse § 172 lg 5¹ sätestatud tasu eest kohtutäitur ametitoiminguna.

Juhime ka tähelepanu, et analüüsidokumentides ja ka muudes revisjoni materjalides on väärtalt käsitletud täitemenetluse kulu suurust. Kinnisasja realiseerimise lisatasule 2000 eurot lisandub ka kohtutäituri põhitasu kuni 5000 eurot, mis arvatakse maha pandieseme realiseerimise tulemist. Kui võlgnik on juba pankrotistunud, siis ei ole võlgniku arvel nagunii võimalik täituri tasu maksta ja see tuleb kanda pandieseme müügist.

Tagasivõitmise hagi esitamine peab olema pankrotihaldurile riigilõivuvaba, see tõstab samuti võlausaldajate huvitatust pankrotimenetlustest ja maksejõuetuse põhjuste väljaselgitamisest.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Mati Kadak

Esimees

Jaan Lõõnik, jaan.loonik@kpkoda.ee